

"Weer onder de mensen komen, is voor onze cliënten ook belangrijk."

"IK werk nu als vrijwilliger in de Keuken"

"We hebben op diverse locaties vrijwilligers aan de slag"

INSPIRATIEBUNDEL

Talenten samen benutten

Met elkaar vrijwilligerswerk door mensen met een beperking mogelijk maken

INLEIDING

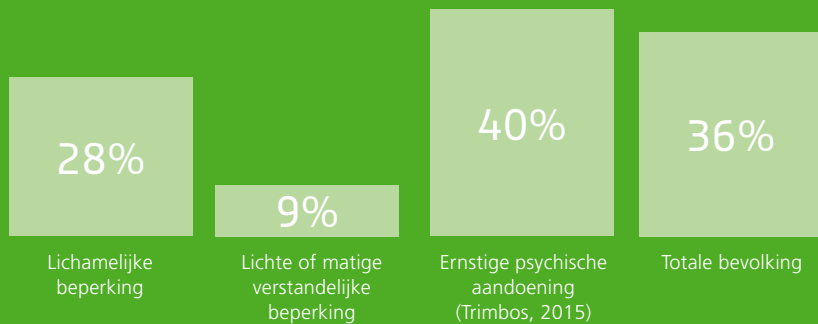
Mensen met een beperking doen minder vaak vrijwilligerswerk dan de gemiddelde Nederlander. Terwijl ze daar wel voor in zijn. Deelname aan vrijwilligerswerk stagneert juist bij deze groep, omdat ze hun eigen mogelijkheden vaak niet kennen en de weg naar passend vrijwilligerswerk voor hen te lastig is. Terwijl vrijwilligerswerk kan zorgen voor meer voldoening, structuur en uitbreiding van het sociale netwerk.

Hoe zou meer vrijwilligerswerk door mensen met een beperking mogelijk zijn? Vanuit die vraag is Movisie, samen met MEE IJsseloevers en Heliomare, en met steun van het Oranje Fonds in 2015 het project 'Talentvolle mensen met beperkingen actief in de buurt' gestart. Het doel: door ketensamenwerking meer mensen met een beperking helpen bij het vinden en doen van vrijwilligerswerk en meer organisaties die vrijwilligersplekken aanbieden.

FEITEN EN CIJFERS

Tineke Meulenkamp heeft vanuit NIVEL (Nederlands Instituut van de gezondheidszorg) wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de participatie van mensen met een beperking in vrijwilligerswerk (Participatiemonitor Nivel, 2015). Daaruit komen de volgende participatiecijfers:

Wel is er een onderscheid tussen mensen met een lichte lichamelijke beperking (34%), mensen met een matige lichamelijke beperking (25%) en mensen met een ernstige lichamelijke beperking (17%). In haar onderzoek benoemt zij ook de meerwaarde die mensen ervaren: zoals uitbreiding van contacten/sociaal netwerk, motivatie, zelfvertrouwen, mogelijkheden. Daarnaast ervaren mensen ook belemmeringen zoals zwakke gezondheid, stress, weinig geld voor vervoer, stigma of eisen van de vrijwilligersorganisatie.

Mattijs: 'Door mee te doen aan dit project vond ik vrijwilligerswerk en kwam er voor mij weer een dagstructuur. Ik kon mijn kennis delen, hoorde weer ergens bij en zo kwam ik uit mijn isolement.'

+++ Training Focus op talent

Het project kent twee belangrijke pijlers: een training voor mensen met een beperking en ketensamenwerking. Met de training *Focus op talent* krijgen mensen met een beperking inzicht in wat ze kunnen en wat ze als vrijwilliger kunnen betekenen, ontdekken ze welke vormen van vrijwilligerswerk er zijn en wat bij hen past. Ook gaan ze op bezoek bij vrijwilligersorganisaties en leren hoe ze bij een organisatie aan de slag kunnen.

+++ Ketensamenwerking

Maar het project gaat verder. Want om de doelen te bereiken, is meer nodig dan steun aan en aandacht voor mensen met een beperking. Organisaties moeten elkaar kennen en investeren in een goede manier om mensen te begeleiden. Dat betekent dat er samenwerking moet komen tussen professionele zorg- en welzijnsorganisaties, vrijwilligerscentrale en vrijwilligersorganisaties. Ketensamenwerking dus.

+++ Oók voor uw cliënten?

Heliomare en MEE IJsseloevers hebben de afgelopen twee jaar op verschillende locaties ontdekt wat hierin wel werkt en wat niet. Wat valkuilen zijn en waar successen liggen. Hoe je vrijwilligersorganisaties bereikt en hoe je mensen met een beperking motiveert. Het effect van de training *Focus op talent* is beschreven in de monitor *Samen Talenten Benutten*. De deelnemers hebben de training als positief ervaren: het biedt ze meer zelfvertrouwen, zij ontmoeten nieuwe mensen, ontwikkelen vaardigheden en krijgen structuur in het leven. Meer mensen met een beperking zouden hiervan moeten kunnen profiteren. Daarom hebben we alle ervaringen en resultaten samengevoegd in deze inspiratiebundel. Zodat ook uw cliënten als vrijwilliger actief kunnen worden.

++ Hoe werkt het?

Voor het project waren drie partijen essentieel: de zorgaanbieder, de vrijwilliger met een beperking en de vrijwilligersorganisatie*. Er is geen kant-en-klare aanpak. Hoe *Samen talenten benutten* vorm krijgt, is sterk afhankelijk van de lokale invulling. In deze inspiratiebundel vindt u daarom per partij tips, voorbeelden en materialen die u kunt gebruiken als u zelf met een soortgelijk project aan de slag wilt.

*Vaak is ook een aparte rol weggelegd voor de vrijwilligerscentrale. Die hebben we meegenomen bij vrijwilligersorganisaties.

Inspiratie opdoen? [Bekijk dit filmpje:](#)

DE RESULTATEN IN EEN NOTENDOP

Er zijn 10 trainingen Focus op Talent gegeven in Zaandam, Deventer en Almere. Er waren circa 60 deelnemers, 30 zijn uitgestroomd naar vrijwilligerswerk. Uit de monitor blijkt:

- * Mensen hebben meer inzicht gekregen in hun talenten en in de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk.
- * Lotgenotencontact is een belangrijke factor.
- * Een deel van de doelgroep vindt vrijwilligerswerk; bijna iedereen ervaart dit als heel positief.
- * De doelgroep is kwetsbaar en overbelasting ligt altijd op de loer.
- * Ook kunnen deelnemers juist heel zelfredzaam, positief en voortvarend zijn.
- * Het vraagt van de trainers veel invoelingsvermogen en flexibiliteit.
- * Ketensamenwerking tussen de verschillende organisaties is heel belangrijk.
- * Aandachtspunt hierbij is het draagvlak onder vrijwilligerscentrales en -organisaties. Het is van belang dat zij ook de meerwaarde voor henzelf zien.

“

Daphne Stroobants
De training laat mensen zien wat ze kunnen. Ronald heeft nog maar drie uur begeleiding in de week nodig.

ZORGINSTELLING

- * Initiatiefnemer
- * Geeft training *Focus op talent*
- * Geeft workshop *Samen talenten benutten* aan vrijwilligersorganisaties

“

Ronald van der Parren
Door de training vond ik vrijwilligerswerk bij De Fontein in Deventer. Ik help mee in het team dat maaltijden verzorgt voor mensen hier in de wijk.

VRIJWILLIGER

- * Volgt de training *Focus op talent*
- * Ontdekt wat hij/zij leuk vindt
- * Gaat vrijwilligerswerk doen

“

Christina Lintsen
Ronald draait bij ons mee in de keuken. Ook hebben we verschillende vrijwilligers op onze andere locaties geplaatst.

VRIJWILLIGERSCENTRALE/ -ORGANISATIE

- * Helpt bij het zoeken van passend vrijwilligerswerk/Biedt een plaats
- * Volgt een workshop *Samen talenten benutten*
- * Begeleidt de vrijwilliger met een beperking op de werkplek

DE ZORGINSTELLING

“

Het gaat ook om mensen ontmoeten en de deur weer eens uitkomen.

Daphne Stroobants
MEE IJsseloevers

++ **Waarom doen zorginstellingen mee?**

Zorginstellingen zoeken altijd naar manieren om hun cliënten te laten participeren in de maatschappij. Vrijwilligerswerk kan daarin een belangrijke rol spelen. De training 'Focus op talent' is voor hun cliënten bovendien een goed hulpmiddel om inzicht te krijgen in hun eigen mogelijkheden. In de praktijk blijkt de training ook een goede manier voor dagbesteding te zijn en een vorm van lotgenotencontact te bieden.

++ **Welke rol spelen zorginstellingen?**

- * Vaak initiatiefnemer en verbinder tussen vrijwilligersorganisatie en deelnemer.
- * Geven de training 'Focus op talent' en werven hiervoor deelnemers.
- * Werven vrijwilligersorganisaties en geven de workshop 'Samen talenten benutten'.
- * Begeleiden vrijwilligersorganisaties.
- * Vragen aandacht voor het project in de samenleving en bij de gemeente.

++ **De aanpak**

De projecten bestonden uit drie fases: de voorbereidingen, de uitvoering en de afsluiting. Veel organisaties starten met het bekendmaken van de mogelijkheden van het aanbod bij sleutelfiguren. Hiervoor gebruiken ze onder andere flyers en persberichten. Daarnaast leggen de zorginstellingen contacten met de vrijwilligersorganisaties in hun regio. Ze organiseren bijvoorbeeld een bijeenkomst (zoals een vrijwilligerscafé) voor vrijwilligersorganisaties. Vaak in samenwerking met de vrijwilligerscentrale die al over de contacten beschikt. Daarin leggen ze uit wat de bedoeling is van het project en geven ze voorlichting over de workshop *Samen talenten benutten* die organisaties kan voorbereiden op

begeleiding van mensen met een beperking. In de uitvoeringsfase wordt gestart met de training *Focus op talent* aan mensen met een beperking, worden concrete afspraken gemaakt met de vrijwilligersorganisaties en gaan de vrijwilligers uiteindelijk aan de slag. Bij de afsluiting evalueren zorginstelling en vrijwilligersorganisatie, wordt gekeken naar een mogelijk vervolg en is communiceren over de resultaten belangrijk.

Inspiratie opdoen? [Bekijk dit filmpje:](#)

+ TIP: Kijk bij deelnemers om te zien welke motivaties mensen hebben om vrijwilligerswerk te gaan doen.

Schematisch ziet dat er zo uit:

Voorbereiding →

- * informeren van stakeholders en mogelijke samenwerkingspartners (denk aan de gemeente)
- * startbijeenkomst met vrijwilligersorganisaties en mogelijke partners
- * werven van deelnemers

Uitvoering →

- * Training Focus op talent
- * Training (vrijwillige) begeleiders op de vrijwilligersplek
- * Tussenevaluatie met partners
- * Matchen van vrijwilligers en organisaties

Na afloop

- * Afspraken over voortzetting en implementatie
- * Publiciteit geven aan resultaten
- * Stakeholders en sleutelfiguren informeren en motiveren om mee te doen

TRAINING FOCUS OP TALENT

De training *Focus op talent* bestaat uit 6 modules. Doel is dat deelnemers inzicht krijgen in hun eigen motivatie en vaardigheden om zich in te zetten als vrijwilliger en kennismaken met de brede mogelijkheden van vrijwilligerswerk. De training wordt in principe verzorgd door één trainer aan een groep van 6-8 deelnemers. Het is mogelijk om de trainer samen met een co-trainer te geven. Van trainers en co-trainers wordt verwacht dat zij basiskennis hebben van trainersvaardigheden, van mensen met een beperking en van vrijwilligerswerk.

[Kijk ook bij vrijwilligers](#)

+ + Ervaringen uit de praktijk

- * Trainers worden enthousiast van de training geven.
- * De training geeft begeleiders veel structuur en werkvormen om toe te passen.
- * Flexibele inzet van de cursuselementen is gemakkelijk, waardoor maatwerk per groep mogelijk is.
- * Het kost tijd en doorzettingsvermogen om deelnemers en vrijwilligersorganisaties te werven.
- * Om de samenwerking goed tot stand te laten komen, moeten alle organisaties van hun 'eilandjes' af komen.
- * Vergeet de interne communicatie niet: informeer ook de eigen organisatie. Gebruik bijvoorbeeld intranet, posters en nieuwsbrieven.

+ TIP: Benoem bij de werving van deelnemers dat alleen al het samenzijn en -werken met lotgenoten heel waardevol kan zijn.

+ HANDIGE DOCUMENTEN

* Artikel: Heliomare helpt mensen met een beperking aan vrijwilligerswerk.

Met de cursus *Focus op talent* bereidt Heliomare mensen met niet-aangeboren hersenletsel voor op vrijwilligerswerk. Begeleiders Petra Benschop en Mienk van Dalftszen zijn enthousiast. 'Deze mensen willen graag meedoen in de samenleving. En als je ze goed begeleidt, lukt dat.'

* Persberichten

De deelnemende organisaties sturen persberichten naar regionale en lokale media om aandacht te vragen voor het project. Het helpt bij de werving van organisaties en het betrekken van de samenleving.

* Algemene flyer over het project

Met een informatieleaflet over het project kunnen zorgorganisaties belangstellenden informeren en deelnemers en vrijwilligersorganisaties werven.

Kijk voor meer handige documenten bij [vrijwilligers en organisaties](#).

Petra Benschop, ambulant begeleider bij Heliomare

Met welke ambitie ben je gestart?

'We vonden dit project destijds vanuit Heliomare een mooie kans om mensen met een beperking beter te laten participeren in onze gemeente via het vrijwilligerswerk. We hoopten dat veel vrijwilligersorganisaties hun deuren zouden openzetten om deze mensen een kans te geven.'

Hoe zijn jullie gestart?

'We zijn begonnen met het organiseren van een kick-off, werven en informeren van cliënten, en contacten leggen met organisaties. Vervolgens zijn we aan de slag gegaan met de training 'Focus op Talent', we hebben een bijeenkomst voor vrijwilligersorganisaties georganiseerd en contacten/gesprekken met diverse relaties in de regio gehad. Ook hebben we een pool georganiseerd van geschoolde vrijwillige begeleiders om de doelgroep te begeleiden.'

Wat zijn voor jou belangrijke elementen van het project?

'De trainingen vormen een hele goede basis: 'Focus op talent' voor de vrijwilliger en 'Hoe coach ik een bijzondere vrijwilliger?' De materialen voor training zijn uitstekend. Verder is het belangrijk om te zorgen voor een goede samenwerking met de diverse organisaties en verantwoordelijkheid te delen.'

Heb je nog gouden tips voor andere organisaties?

'Op tijd beginnen met verbreding van het project is een belangrijk aandachtspunt. Zorg ook voor voldoende draagvlak in de eigen organisatie. We adviseren overigens wel om de training op verschillende niveaus aan te bieden: hoog en lager cognitief niveau.'

VRIJWILLIGER MET EEN BEPERKING

“

Ik heb veel meer geleerd dan ik had gedacht.

Ronald van der Parren

++ **Waarom doen mensen met een beperking mee?**

De motivaties van deelnemers om vrijwilligerswerk te doen lopen uiteen. In de monitor noemen zij onder andere (het opdoen van) sociale contacten, andere mensen helpen en iets voor de maatschappij doen. Opvallend is dat ook dagbesteding een motivatie is, of in ieder geval uit huis zijn of bezig zijn.

++ **Hoe wordt iemand met een beperking een vrijwilliger?**

Training Focus op talent

De deelnemers krijgen met de *Training Focus op talent* zicht op hun eigen motivatie en vaardigheden om zich in te zetten als vrijwilliger. Ook maken ze kennis met de mogelijkheden van vrijwilligerswerk. De verschillende werkvormen en informatie ondersteunen de deelnemers bij het ontdekken en beschrijven van hun sterke persoonlijke eigenschappen en vaardigheden. Ook hun aandachtspunten die de beperking met zich meebrengt komen aan de orde. De training helpt ze bij het formuleren van hun wensen ten aanzien van vrijwilligerswerk en draagt bij aan het verkennen van de mogelijkheden voor de realisatie van hun wensen.

Passende begeleiding

Veel vrijwilligers met een beperking hebben behoefte aan extra ondersteuning op hun werkplek. Dat kan variëren van simpelweg iemand aan wie je vragen kunt stellen tot duidelijke afspraken of zelfs een periodiek evaluatiemoment. Het is belangrijk dat de deelnemer probeert van tevoren aan te geven waaraan behoefte is. Dan kan makkelijker een juiste match worden gemaakt.

Belang persoonlijk begeleider

Tot slot is de persoonlijk begeleider of de trajectbegeleider een sleutelfiguur in het meedoen, omdat deze zo dichtbij de cliënten staat. De begeleider vervult voor het motiveren van de deelnemer een belangrijke functie en kan goed vertellen wat de bedoeling is, de aanpak en waarom het voor iemand een mooi traject is om mee in zee te gaan.

Onderzoek naar barrières

Wanneer iemand met een beperking vrijwilligerswerk wil doen, zijn er drie verschillende typen barrières die dit in de weg kunnen staan (Balandin et al., 2006).

1. Disability issues: die hebben te maken met de specifieke beperking van de vrijwilliger. Als er een goede match plaatsvindt hoeven deze geen probleem te zijn. Problemen kunnen zijn: niet (lang kunnen) staan, afspraken niet kunnen onthouden, snel overprikkeld zijn.
2. Organisational issues: die hebben te maken met de organisatie zelf. Denk aan beperkte (financiële) mogelijkheden en middelen van (kleine) vrijwilligersorganisaties. Deze barrières zijn vaak lastiger te slechten. In de pilots werden onder andere vervoersproblemen genoemd, fysieke aanpassingen op de werkplek en iemand van de organisatie die beschikbaar is voor begeleiding.
3. Disablist attitudes: die hebben te maken met de houding ten opzichte van mensen met een beperking. Dit geldt voor zowel klanten van de vrijwilligersorganisatie als voor andere medewerkers en vrijwilligers. Soms krijgen vrijwilligers het gevoel dat ze anders worden behandeld.

Om een goede match te kunnen maken tussen vrijwilliger en organisatie is het belangrijk hiervoor van tevoren oog te hebben, mogelijke barrières te inventariseren en oplossingen te zoeken.

vrijwilliger aan het woord:

LOTGENOTENCONTACT BELANGRIJK

In de monitor noemen deelnemers het lotgenotencontact ook een belangrijk succespunt. De deelnemers ondersteunen elkaar en geven elkaar meer inzicht in de eigen beperkingen én talenten. Het is daarom aan te bevelen om binnen een cursusgroep deelnemers met hetzelfde type beperking op te nemen.

(bron Monitor)

+ + Ervaringen uit de praktijk

De training

- * Door de training hebben deelnemers meer inzicht gekregen in hun talenten en in de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk.
- * Het geeft structuur aan hun leven.
- * Het helpt bij het accepteren van hun beperking.
- * Het lotgenotencontact is heel prettig.
- * De uitval tijdens de cursus is laag voor mensen die zo kwetsbaar zijn.

Het vrijwilligerswerk

- * Het helpt om onder de mensen te komen en de deur uit gaan.
- * Het doorbreekt eenzaamheid en isolement.
- * Het is prettig om iets voor andere mensen te kunnen betekenen.
- * Het geeft inzicht in wat ze zelf willen (en willen bereiken).
- * Soms ligt overbelasting op de loer. Wees hier als begeleiders alert op.

WELK VRIJWILLIGERSWERK IS MOGELIJK? + +

Het vrijwilligerswerk wat mensen met een beperking kunnen doen, blijkt in de praktijk enorm divers te zijn. Een greep uit de mogelijkheden:

- * Bij de lokale radio
- * Wandelen met bewoners van een verzorgingshuis
- * Maaltijdvoorbereiding in een buurthuis
- * Welzijnsactiviteiten met dementerenden
- * Bij de vogelopvang
- * Ondersteuning bij sportverenigingen

+ TIP: Sommige deelnemers vinden het vrijwilligerswerk zo leuk en belangrijk dat ze teveel hooi op hun vork nemen. Let daarom op overbelasting.

+ HANDIGE DOCUMENTEN + +

* Opzet training Samen talenten benutten

Bekijk welke onderwerpen er in de verschillende modules aan bod komen.

* Wervingsflyer training

Deze flyer helpt om mensen met een beperking te werven voor de training en het project.

* Intakeformulier training

Om te beoordelen of iemand geschikt is voor de training en vrijwilligerswerk is het goed om eerst een intake te doen. Dit formulier helpt hierbij.

Mattijs de Goede: *“Sinds de cursus ben ik weer onder de mensen”*
‘Door de gevolgen van een beroerte kon ik geen betaald werk meer doen en was ik door het UWV afgekeurd. Ik stond aan de rand van de samenleving. Ik zat alleen thuis en raakte in een sociaal isolement. Uiteindelijk kwam ik in contact met het wijkteam. Een wijkwerkster kwam op bezoek. Zij bracht mij in contact met stichting MEE die samen met Movisie een cursus biedt over het omgaan met je talenten. Het is een cursus die je helpt om jouw kwaliteiten te onderzoeken om te zien welk vrijwilligerswerk bij je past. Daardoor kun je gericht zoeken. Op de dag dat ik een intake had bij MEE vond ik vrijwilligerswerk bij buurthuis Akwaaba. Door dit werk heb ik weer structuur in mijn dag. Ik kan mijn kennis delen, ik hoor weer ergens bij. Zo ben ik uit mijn isolement gekomen.

Inmiddels is de cursus beëindigd. Ik ken nu mijn sterke kanten en weet waar ik in Almere terecht kan voor vrijwilligerswerk, ook door zelf actief te zijn en de kranten door te spitten. Ook mijn eigen netwerk weet mij nu te vinden, regelmatig word ik gevraagd of ik interesse heb in klussen. Ik heb bijna een agenda nodig om mijn klussen bij te houden en heb zelfs een optreden gehad als NAH-ervaringsdeskundige (Niet Aangeboren Hersenletsel).’

VRIJWILLIGERSORGANISATIE/-CENTRALE

“

Dat waar je goed in bent, vertalen naar een leuke vrijwilligersklus, is voor deze groep moeilijk. De cursus helpt om dat er uit te halen.

Christina Lintsen
De Fontein

++ **Waarom doen vrijwilligersorganisaties mee?**

De meeste vrijwilligersorganisaties willen vooral meedoen omdat zij positieve effecten zien voor mensen met een beperking. Bijdragen aan de participatie en ontwikkeling van iemand met een beperking, weegt voor hen soms zwaarder dan het belang van de eigen organisatie. Maar voor organisaties zelf zijn ook voordelen te benoemen: het aanboren van een nieuwe groep vrijwilligers, het vergroten van de diversiteit binnen de organisatie, het gebruiken van de talenten van mensen met een beperking, een bijdrage leveren aan een inclusieve samenleving of beperking van de zorgkosten. Veel van deze voordelen kunnen ook een rol spelen bij subsidieaanvragen bij fondsen of gemeenten, omdat ze bijdragen aan beleidsdoelen van de overheid.

++ **Wat doen vrijwilligersorganisaties?**

- * Zij creëren een werkplek op maat, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met het belang van de vrijwilliger én de organisatie.
- * Zij begeleiden vrijwilligers op de werkplek (samen met de zorginstelling).
- * Zij zorgen dat inzicht is in mogelijke barrières op de werkplek en proberen die weg te nemen.
- * Zij volgen een training of workshop die ze voorbereidt op de begeleiding van vrijwilligers met een beperking.

++ **Samenwerking op gang te brengen**

Bij vrijwilligersorganisaties is er wel eens wat koudwatervrees. Kost het niet teveel tijd aan begeleiding? Kunnen we dit wel aan? Passen we wel bij de vrijwilliger? Hier kunnen de zorginstellingen en vrijwilligerscentrales een belangrijke rol spelen. Zij zijn behulpzaam bij het denken in mogelijkheden en het geven van praktische oplossingen bij begeleidingsvragen en het formuleren van passend vrijwilligerswerk. Voorlichting over de mogelijkheden, gesprekken over eventuele barrières en hulp bij de begeleiding zijn hierbij effectief. Ook kunnen zij randvoorwaarden regelen zoals vervoer.

Vrijwilligerscafé/themabijeenkomst

Om vragen te beantwoorden en zorgen en vooroordelen weg te nemen werkt een vrijwilligerscafé of themabijeenkomst goed. Zorginstellingen nodigen vrijwilligersorganisaties uit. Ze vertellen meer over de bedoeling van het project en inventariseren samen met de vrijwilligersorganisaties wat wensen, mogelijkheden en overwegingen zijn om mee te doen. Een vrijwilligersorganisatie die al werkt met mensen met een beperking kan vertellen over de ervaringen.

+ TIP: De vrijwilligerscentrale helpt bij bemiddeling en het werven van organisaties. Een overzicht van vrijwilligerscentrales is te vinden op www.vrijwilligerswerk.nl (kijk bij vacaturebanken).

Workshop: hoe begeleid ik een vrijwilliger met een beperking

Voor veel vrijwilligersorganisaties is onduidelijk waarmee ze rekening moeten houden als ze gaan werken met vrijwilligers met een beperking. Een workshop voor vrijwilligersorganisaties zorgt voor een goede voorbereiding. De zorginstelling kan deze workshop verzorgen. Onderwerpen die aan bod komen: wat is de motivatie om mee te doen, oefeningen in feedback geven en ontvangen en met observeren.

vrijwilligersorganisatie aan het woord:

5 GOUDEN TIPS BIJ HET BEGELEIDEN VAN VRIJWILLIGERS MET EEN BEPERKING: ++

1 Creëer gerichte taken

- * Knip de functie op in verschillende taken
- * Bedenk afgebakende activiteiten/ werkzaamheden
- * Benoem de activiteit zo concreet mogelijk

2 Werf gericht

- * Benader mensen persoonlijk
- * Spreek vrijwilligers aan op hun motivatie

3 Voer een kennismakingsgesprek

- * Vraag voor het kennismakingsgesprek of de begeleider of iemand uit het netwerk mee kan komen
- * Bespreek voordat de vrijwilliger aan de slag kan of er aanpassingen nodig zijn en meld eerlijk wanneer dingen niet kunnen
- * Maak duidelijke afspraken over dagen, tijden, aanspreekpunt etc.

4 Creëer een goede plek

- * Zorg dat de vrijwilliger zich op zijn gemak voelt
- * Breng andere collega's op de hoogte (doe dit in overleg met de vrijwilliger, blijf open en eerlijk)
- * Houdt zicht op het welbevinden van de vrijwilliger, vooral in de beginperiode is dit belangrijk.

5 Zorg voor passende begeleiding

- * Vraag de vrijwilliger welke begeleiding aansluit bij de behoeften. Betrek eventueel ook de begeleider en houd goed contact.
- * Koppel de vrijwilliger eventueel aan een ervaren vrijwilliger, vooral in de beginperiode kan dit erg prettig zijn.
- * Betrek de vrijwilliger bij de organisatie, denk hierbij aan nieuwsbrieven, vergaderingen etc.

Behandel mensen met een beperking normaal waar het normaal kan en speciaal waar het speciaal moet.

++ Ervaringen uit de praktijk

- * Het lukt de vrijwilligersorganisaties vrijwel allemaal om de juiste begeleiding te bieden.
- * Een vrijwilliger aanwijzen als begeleider kan heel positief werken.
- * De zorginstelling kan ook een grote rol spelen bij de begeleiding. Maak over goede afspraken. Wie doet bijvoorbeeld wat in begeleiding?
- * Sommige organisaties ervaren deelname als een belasting; meer voorlichting en advies vooraf kan helpen om dit te verminderen.
- * Organisaties hebben intensiever contact met elkaar en weten daardoor beter van je van elkaar kunt verwachten.

+ HANDIGE DOCUMENTEN

* Artikel: Vrijwilliger met beperking actief in de wijk

Organisaties moeten elkaar kennen en investeren in een goede manier om mensen te begeleiden', zegt Els Hofman, projectleider bij Movisie.

* Overwegingen van vrijwilligersorganisaties

In verschillende sessies met vrijwilligersorganisaties zijn hun overwegingen om mee te doen, besproken. Van waarom doe je mee tot wat houdt je tegen?

* Wervingsflyer

Organisaties werven kan met deze flyer

* Draaiboek en uitnodigingen café/bijeenkomsten vrijwilligersorganisaties

In een themabijeenkomst of vrijwilligerscafé kunnen vrijwilligersorganisaties kennismaken met het project. Bekijk het draaiboek en de uitnodigingen.

* Draaiboek workshops

De workshop: Samen talenten benutten bestaat uit twee onderdelen. Bekijk de draaiboeken en organiseer gemakkelijk een eigen bijeenkomst.

* Informatie over ziektebeelden

Organisaties hebben behoefte aan informatie over ziektebeelden. Een voorbeeld van hoe je organisaties kunt informeren vind je in dit informatiesheet over niet aangeboren hersenletsel.

De rol van vrijwilligerscentrales

Vrijwilligerscentrales bemiddelen tussen vrijwilligersorganisaties en mensen die vrijwilligerswerk zoeken. Binnen de samenwerking tussen zorginstelling, vrijwilligersorganisatie en vrijwilligers met en beperking kunnen zij dan ook een belangrijke rol spelen.

Kariene Bottichio van de Vrijwilligerscentrale Deventer: *'Het is zeker voor deze doelgroep belangrijk om maatwerk en goede begeleiding te bieden. In het reguliere vrijwilligerswerk heb ik een half uurtje de tijd om iemand te bemiddelen. Maar in dit geval is het zo belangrijk om iemand beter te leren, zodat je echt op maat kunt werken en op maat iets kunt zoeken.'*

'De begeleiding naar organisaties is ook heel belangrijk. Juist als je dat samen met de mensen doet en samen de begeleiding aanpakt, merk je dat je echt iets duurzaam kunt neerzetten.'

Vrijwilligerscentrales kunnen:

- * Zorginstellingen in contact brengen met vrijwilligersorganisaties.
- * Mensen met een beperking helpen bij het zoeken van vrijwilligerswerk.
- * Vrijwilligersorganisaties begeleiden in hun aanpak met maatwerk en extra aandacht.

NOG MEER INSPIRATIE

Wilt u nog meer inspiratie opdoen? In dit hoofdstuk vindt u nog meer tips, documenten en filmpjes.

Tips en tops

Wilt u met het project aan de slag? Bekijk dan ook deze tips en tops.

+ TOPS:

- * Betrek partners, collega's en stakeholders via nieuwsbrieven, sociaal cafés. Zo worden zij ook enthousiast en nieuwsgierig en gaan doorverwijzen.
- * Laat een wethouder de certificaten na afloop van de training uitreiken
- * Een wachtlijst voor de volgende cursus, werkt motiverend in pr.
- * Regelmatige communicatie over resultaten van het project met beelden: foto's, filmpjes en korte artikeltjes en oproepen, levert een grotere zichtbaarheid in de samenleving op. Schakel hiervoor ook ambassadeurs in. Niets werkt zo goed als mensen zelf laten vertellen wat de cursus en vrijwilligerswerk hen oplevert.

+ TIPS:

- * Leg vast wie er vrijwilligerswerk doet en hoe lang je dat volgt.
- * De vrijwilligerscentrale kan vanuit haar functie de vrijwilligersorganisaties vragen naar ervaringen en beoordeling van vrijwilligersplek en functioneren.
- * Persoonlijke betrokkenheid is belangrijk: is het bevlogenheid of een taak?
- * Bespreek met de gemeente dat ook andere vergelijkbare doelgroepen van deze ervaringen en expertise kunnen profiteren: dit kan een aanvulling of alternatief voor dagbesteding zijn en daarmee kan een alternatieve financiering mogelijk zijn.
- * Voor vrijwilligerscentrale is deze doelgroep een uitbreiding van takenpakket en dat kan als een verzwaring ervaren worden. Houd daar rekening mee.
- * Zoek ook verbinding met het wijkteam. Wijkteams ontvangen signalen of zien mensen uit de doelgroep vanwege andere redenen. Agendeer daar ook het belang van vrijwilligerswerk voor deze doelgroep. Geef concreet aan wat je hierin kunt doen.

WIE GAAT DAT BETALEN?

De grote vraag bij dit soort projecten is vaak de financiering. Een pasklaar antwoord is er niet. Dat hangt af van de lokale/regionale situatie. In ieder geval is het altijd goed om op zoek te gaan samenwerkingspartners en om ook de gemeente te betrekken.

In Zaanstad zijn partners gezocht voor het vervolg van Talenten samen benutten. Dit zijn met o.a. MEE Zaanstreek en Waterland, Zaankanters voor elkaar (vrijwilligerscentrale), Dock, een welzijnsorganisatie die lid is van een aantal wijkteams. Alle zagen een rol in het project en mogelijkheden voor samenwerking, omdat de verschillende activiteiten goed zijn in te passen bij hun bestaande werkwijze. Er moet nog een oplossing komen voor de invulling van de projectregie. Waarschijnlijk gaat zorgaanbieder Odion deze rol invullen. Zij zijn fusiepartner van Heliomare en nemen ook het uitvoeren van de training over. Ook de gemeente wordt nog benaderd om de samenwerking en mogelijke uitbreiding te ondersteunen. Hiermee kost de voortzetting van het project weinig extra middelen.

In Almere is de bedoeling de voortzetting van het project te financieren door (deels) bestaande gemeentelijke subsidiemiddelen in te zetten. Het betreft hier een vervanging van andere activiteiten en is dus budgetneutraal.

In Deventer heeft de vrijwilligerscentrale de rol die zij al had in het project behouden.

Mee IJsseloevers heeft zelf het project opgenomen in haar bestaande aanbod voor Almere en Deventer en overweegt uitbreiding op andere locaties.

Al met al komt het erop neer dat het financieren van deze aanpak kan lukken door het slim bundelen van krachten expertise en middelen.

+ HANDIGE DOCUMENTEN

* Monitor Vrijwilligerswerk zonder drempels?

Alle resultaten van het onderzoek naar de effecten voor deelnemers aan de training Talenten benutten! leest u in de monitor:

* Artikel: Vrijwilligerswerk zonder drempels?

Een samenvatting van de monitor: Talenten van mensen met een beperking samen benutten

* Artikel: Mensen met een beperking en vrijwilligerswerk: nog geen vanzelfsprekende match

In november 2016 was er een bijeenkomst over vrijwilligerswerk door mensen met een beperking. Het verslag staat in dit artikel.

Colofon

Samenstelling: Els Hofman

Redactie: Eveline Versluis, Noëlle van Wijgerden

Vormgeving: Suggestie & Illusie

Foto's: Quinten van Vliet, Ruud van der Graaf (pagina 9)

Films: Tjeerd Muller

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan onder voorwaarde van de bronvermelding: © Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken.

Juni 2017

Samen talenten benutten is een samenwerkingsproject van Heliomare, MEE IJsseloevers en Movisie. We zijn alle medewerkers en deelnemers enorm dankbaar voor hun bijdrage.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

MEE IJsseloevers

Het project is mogelijk gemaakt met financiering van het Oranje Fonds en het ministerie van VWS.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

